

Mødet den 2. Decbr. 1909

Fraværende: Harald Jensen, Paulli og J. C. Petersen.

1. (J. Nr. 356 — 1909). Skrivelse fra Skattedepartementet om, at den ved dets Resolution af 27. Novbr. 1905 indrømmede Fritagelse for at svare Ejendoms-skyld af »**Kong Christian den Niendes og Dronning Louises Guldbryllupsasyls**« Ejendom Matr. Nr. 479 skal være gældende indtil videre, og saaledes, at Afgiftsfriheden bortfalder fra Begyndelsen af det Skattehalvaar, i hvilket en ny Vurdering af Ejendommen lægges til Grund for Skattens Beregning.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 22¹¹ og ¹² — 1909). Indenrigsministeriets Approbation paa **Købekontrakterne** med Tømrermester S. Nielsen og Murermester P. Sørensen.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 262 — 1909). Indstilling fra Brolægningsudvalget om Fornyelse af **Kontrakten angaaende Renovationens Udførelse**.

Magnus Nielsen meddelte, at Kontraktudkastet havde været til Politimesterens og Sundhedskommissionens Erklæring, og at de Bestemmelser, der i Aarenes Løb var blevet fundet nødvendige, var medtaget. Der vilde nu blive ensartet Kontrakt for begge Entreprenører, som iøvrigt

maatte underkaste sig Bestemmelserne i Regulativet for Udførelse af Kommunens Arbejder.

Samuel sen ønskede at vide, hvorlænge Kontrakten skulde være gældende.

Magnus Nielsen oplyste, at Kontrakten kunde opsiges med et halvt Aars Varsel.

Samuel sen følte sig tilfreds med denne Ordning. Det var nemlig ikke mulig for Belysningsvæsenet at tage Stilling til Spørgsmaalet om en kommunal Forbrændingsanstalt, før det blev afgjort, om det kommunale Elektricitetsværk skulde levere Strøm til den elektriske Bane.

Formanden forekom det, at der fra Udvalgets Side var sket en lille Misforstaaelse med Hensyn til Stadslægens Erklæring angaaende § 6 Nr. 2, idet Stadslægen angaaende dette Punkt udtalte sig om Laagene paa Vognene, medens Udvalget udtalte sig om Laagene paa Beholderne.

Magnus Nielsen mente, at Stadslægens Udtalelse ogsaa angik Beholderne. Saavel Vognene som Kasserne var iøvrigt godkendt af Politiet, som de sorterede under, og man vilde gerne lempe sig over dette Punkt for ikke at sætte vedkommende i for stor Bekostning. Naar Vognenes Laag ikke kunde lukkes fast til, skyldtes det for stærk Fyldning af Vognen.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 363—1909). Forespørgsel fra »**det jydsk e Have selskab**« om Fornyelse af Lejemaalet for en Del af dets Haveareal.

Jul. Andersen antog, at Lejemaalet for det paagældende Areal først udløb til næste Efteraar.

Jakob Jensen skulde, da han mente at vide, at Selskabet ikke ønskede at leje Arealet mere, henstille til Markudvalget at tage Sagen saa-

ledes, at det enten søgte startet et lokalt Haveselskab eller søgte Arealet udlagt til en botanisk Have.

M i k a e l J o h a n s e n sluttede sig til Hr. Jakob Jensens Forslag og foreslog Sagen henvist til Markudvalget i Forbindelse med Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse. Selskabet havde nu to Gange sagt op, men denne Gang mentes det at være Alvor. Det vilde imidlertid være Synd, om der ikke blev draget Omsorg for at bevare den dejlige Have, der tilmed var beliggende omtrent midt i Byen.

L a u r s e n fandt, at der ikke kunde være større Fare ved at udleje det nu omtalte Areal til Selskabet, hvis dette ellers skulde beholde Haven til Oktober 1910. Skønt Selskabets sidste Generalforsamling vedtog at opsiges Lejemaalet, gik der dog nu Rygter om, at Selskabet vilde beholde Haven.

Sagen henvistes til Markudvalgets Erklæring.

5. (J. Nr. 325—1909). Den fra Mødet den 18. Novbr. udsatte Indstilling fra Udvalget for Fattigvæsenet angaaende eventuel **Opførelse af en særlig Arbejdsanstalt** forelaa atter til Behandling.

O l e s e n skulde ikke omtale selve Indstillingen, da den ved sidste Behandling var blevet saa udførligt forelagt og saa velvilligt modtaget, men kun erindre om, at den kun havde mødt rent finansielle Betænkeligheder. Maaske kunde der i denne Henseende dog findes Udvej ved Konference mellem Fattigudvalget og Kasseudvalget. Han anbefalede dernæst, at Udvalget fik den i Indstillingen omtalte Bemyndigelse.

R a h r var ikke kommet bort fra de pekuniære Betænkeligheder. Anstalten var maaske nok ønskelig og vel ogsaa nødvendig, men man havde intet Begreb om, hvad den vilde koste. Han skulde derfor henstille, at man bevilgede et Beløb

til at indhente Oplysninger for og til Udarbejdelse af Tegninger og Overslag.

Olesen gjorde opmærksom paa, at Udvalget ikke ønskede andet.

Mikael Johansen udtalte, at man maatte vide, hvor meget omtrentlig Anstaltens Opførelse vilde koste, og om den kunde give nogen Indtægt.

Møller bemærkede, at Udvalget ikke vidste noget om, hvad Anstalten vilde koste, og at dette netop var Grunden til, at det henvendte sig til Byraadet om Bemyndigelse til at gøre Forarbejderne.

Rahr forstod godt, hvad Udvalget ønskede, men ønskede kun at vare sig imod, at Tilladelsen til at gøre Forarbejderne skulde betyde Tilladelse til at opføre Anstalten. Til Opførelsen kunde man først tage Stilling, naar man vidste, hvad Anstalten omtrentlig vilde koste.

Olesen kunde ikke forstaa, hvorledes Udvalgets Indstilling kunde forstaas saaledes, at den ønskede Tilladelse skulde betyde Bevilling til Anlægget.

Laursen havde ønsket en Antydning om, hvorvidt Anstalten skulde bygges monumentalt og flot, saaledes som Byraadet jo mest brugte, eller om den skulde være en ganske almindelig Bygning, hvad Taleren helst ønskede.

Christensen vilde gerne have oplyst, om Udvalget tænkte sig Anstalten opført i Tilknytning til Fattiggaarden eller et Sted udenfor Byen, hvor Lemmerne tillige kunde beskæftiges med Have- og Landbrugsarbejde. Det var ofte Arbejdsløshed, der bevirkede, at et Menneske kom ind paa Skraa-planet og til sidst havnede paa en saadan Anstalt, men kunde man beskæftige saadanne Mennesker ved Arbejde i det frie, vilde der sikkert være større

Sandsynlighed for deres Forbedring, end naar de blev beskæftiget ved Indearbejde. Han henstillede til Udvalget at tænke over denne Side af Sagen.

Simonsen syntes godt om Udvalgets Tanke og vilde gerne være med til at fremme den. En særlig Bevilling for at faa udarbejdet et Skøn over, hvad Anstalten vilde koste, vilde næppe være nødvendig, idet Stadsingeniørens Kontor nok maatte være i Stand til at foretage en omtrentlig Beregning i denne Henseende. Forleden saa man saaledes, at Stadsingeniørens Kontor i meget kort Tid beregnede, hvad Aabykonsortiets Jorders Udnyttelse vilde koste, og man saa i sin Tid samme Kontor foretage de Beregninger for en kommunal Renovationsanstalt, som Brolægningsudvalgets daværende Formand ansaa for nødvendige, uagtet der til denne Beregning var bevilget 1000 Kr., der altsaa slet ikke blev brugt. Oplysningerne behøvede jo ikke at være strengt nøjagtige. Han forstod Sagen saaledes, at Fattigudvalget ikke tænkte sig en egentlig Forbedringsanstalt, men en Anstalt for de absolut haabløse Eksistenser, og for saadanne vilde Beskæftigelse ved Landbrug næppe være heldig.

Møller skulde indrømme, at det maaske havde været rigtigst at komme med et udførligt Forslag straks, men naar dette ikke var sket, skyldtes det Beskedenhed fra Udvalgets Side. Der tænkes kun paa at opføre en ganske jævn Bygning, men Anstalten kunde ikke opføres i Forbindelse med Fattiggaarden. De Folk, der kom paa en saadan Anstalt, vilde det næppe være praktisk at sætte til Landbrugsarbejde. Han henstillede at give Udvalget Lov til at gøre de nødvendige Forarbejder. Udvalget skulde ikke bruge flere Penge end nødvendigt, men en Arkitekts Medvirkning kunde ikke undværes, da Stadsingeniøren næppe

havde tilstrækkelig Forstaaelse af en saadan Bygnings Indretning.

O l e s e n troede det ikke heldigt at overlade Beregningerne til Stadsingeniøren. Denne skulde naturligvis foretage de nødvendige Beregninger for Jordarbejdet, men selve Bygningen kunde han næppe have med at gøre. Det forbavsede ham at høre Hr. Christensens Udtalelser, da det sidst var blevet meget stærkt betonet, at den nuværende Fattiggaard skulde bibeholdes som en Slags Asyl, hvorimod Anstalten skulde bygges for de Personer, der ikke vilde bestille noget, for at de der kunde lære at arbejde. Taleren vilde gerne vide, hvilke Bygninger Hr. Laursen mente var for flotte. Selvfølgelig skulde Arbejdsanstalten hverken være nogen flot eller monumental Bygning. Pladsen kunde vælges efter Samraad med Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse. Naar der kunde blive bevilget f. Eks. 1500 Kr., vilde det sikkert være tilstrækkeligt til Forarbejderne.

M a r i n u s P e t e r s e n ansaa det for naturligt, at Udvalget ønskede en Bevilling til Forarbejderne, og han kunde fuldt ud slutte sig til dette Ønske, saaledes at man kunde faa at vide, hvad Anstalten vilde koste. Han skulde henstille, at Anstalten kun blev opført for Personer, der var hjemmehørende her i Byen, og ikke for Folk fra andre Kommuner, saaledes som Tvangsarbejdsanstalten i Horsens, for man skulde dog nødtigt ved de indlagtes Arbejde skabe Konkurrence for vore egne Arbejdere og Industridrivende.

R a h r kunde være med til at bevilge 1500 Kr. til Forarbejderne. Han fraraadede Udvalget at komme med Forslag, der var baseret paa Beregninger fra Stadsingeniøren, da denne ikke var Arkitekt.

C h r i s t e n s e n mente ikke, at alle de, der

kom paa den Slags Anstalter, var uforbederlige. Horsensanstalten havde i hvert Fald forbedret adskillige. Det havde selvfølgelig kun været hans Mening at anvende de mere skikkelige til Havearbejde, og derved vilde der ikke skabes Konkurrence for de hæderlige Arbejdere. Til Hr. Olesen skulde han bemærke, at han ikke kendte Terræforholdene ved Fattiggaarden og derfor nok kunde tænke sig, at Arealet der var saa stort, at Arbejdsanstalten kunde opføres der og dog blive afsondret fra den egentlige Fattiggaard.

Jakob Jensen fandt det rigtigst, at Udvalget først fremkom med et Program for Anstaltens Indretning og Drift, og at man efter dettes eventuelle Godkendelse tog Bestemmelse om, hvorvidt man skulde udbyde Projektet til Konkurrence eller antage en Arkitekt. Naar disse Spørgsmaal var afgjort, kunde man bevilge en Sum til Udarbejdelse af en Skitse. Dersom man antog en af de stedlige Arkitekter, vilde Skitzene ikke koste mange Penge, idet Honoraret for den indgik i den Sum, Arkitekten eventuelt skulde have i Arkitekthonorar for Opførelsen. Han henstillede til Udvalget at tage Sagen tilbage og gaa frem paa den af Taleren anviste Maade.

Simonsen troede ikke, det vilde være heldigt at knytte egentlig Landarbejde til Arbejdsanstalten, hvorimod Havebrug maaske nok vilde egne sig. Efter de faldne Udtalelser at dømme herskede der imidlertid vistnok stor Uklarhed over hele Sagen, saa hvis det skulde være nødvendigt at bevilge et Beløb for at faa denne klaret, skulde Taleren intet have der imod.

Laursen skulde ikke indlade sig paa nogen Debat om Byens Maade at bygge paa. Han kunde ganske tiltræde Hr. Jakob Jensens Forslag. Ud-

valget maatte nok kunne fremkomme med saa klare Antydninger af, hvilke Lokaler en saadan Anstalt kunde have Brug for, at saavel Arkitekten som Byraadet kunde faa en Forestilling om, hvorledes Anstalten skulde være. Nogen stor Bevilling behøvedes ikke dertil.

Møller kunde ikke forstaa, at nogen kunde være i Tvivl om, hvad Anstalten skulde bruges til, eftersom Udvalgets Formand ved forrige Møde havde klarlagt det hele særdeles grundigt. Han kunde oplyse Hr. Marinus Petersen om, at Anstalten kun skulde være for Personer, der var hjemmehørende her. Forarbejderne vilde næppe koste 1500 Kr., men det var bedre at forlange for meget end for lidt, Pengene var jo ikke spildt for det. Enten Udvalget nu tog Sagen tilbage eller ej, vilde Udgiften blive den samme. Det vilde blive meget vanskeligt at lægge et egentlig Program, da man ingen Erfaring havde med Hensyn til en saadan Anstalt.

Olesen troede ikke, det nyttede at sende den Slags Folk paa Markarbejde; der skulde i hvert Fald saa en Opsynsmand med hver enkelt af dem. Meningen var, at disse løse Eksistenser skulde interneres paa Anstalten og beskæftiges med Arbejde paa Arbejdsstuer og i Gaarden. Han havde ikke noget imod at lade Sagen gaa tilbage til Udvalget, men han vidste ikke, hvad den Fremgangsmaade skulde gavne.

Mikael Johansen henstillede til Udvalget at overveje, om Fattiggaarden ikke kunde indrettes til Arbejdsanstalt, saaledes at man kunde bygge et nyt Asyl for de uforskyldt trængende. Hvis man kunde faa noget af den store bagved Fattiggaarden liggende Eksercerplads, kunde begge Anstalter komme til at ligge nær ved hinanden,

hvilket vilde være heldigt for Administrationen. Naar Hr. Møller udtalte, at det ikke vilde være let at lægge et Program, mente Taleren dog, at Udvalget slet ikke burde have forelagt Sagen, før der var udarbejdet et Program; et saadant kostede da i hvert Fald intet. Endelig burde Udvalget ogsaa i Forvejen have undersøgt, om der skulde knyttes Landbrug til Anstalten, ligesom det ogsaa burde fastslås, om den kun skulde beregnes for Folk, der var hjemmehørende i Kommunen.

J a k o b J e n s e n fattede ikke, hvorfor Udvalget ikke i Forening med Fattiginspektøren skulde kunne udarbejde et Program, da der jo fandtes lignende Anstalter flere Steder i Landet. Det vilde være et stort Gode, om Arbejdsanstalten kunde komme til at ligge saa nær som muligt ved Fattiggaarden. Han henstillede atter til Udvalget at tage Sagen tilbage og behandle den paa den af ham foreslaaede Maade.

R a h r fremhævede Nødvendigheden af at faa udarbejdet et Program. Maaske vilde det være nødvendigt at have Assistance af en Arkitekt dertil, hvad man ogsaa meget vel kunde faa uden at forpligte sig overfor vedkommende Arkitekt.

M a g n u s N i e l s e n mente ligeledes, at Udvalget nok kunde udarbejde et Program, eftersom man havde lignende Anstalter i flere Byer. Desuden burde der ogsaa fremskaffes en Oversigt over, hvad Driften vilde koste. Det vilde være særdeles heldigt for Administrationen, om Arbejdsanstalten kunde opføres ved Siden af Fattiggaarden, hvor der forøvrigt var et passende Areal, der nu blev dyrket som Have. Under alle Omstændigheder maatte man have et Program, før man kunde gaa videre med Sagen. Han foreslog at bevilge 500 Kr. til Forarbejderne.

Møller havde intet imod at tage Sagen tilbage, hvis Udvalget kunde gaa ud fra, at Byraadet sympatiserede med Tanken.

Christensen anbefalede atter, at Udvalget overvejede, om det ikke vilde være heldigt at knytte i hvert Fald Havebrug til Anstalten.

Olesen beklagede, at de Medlemmer, der nu talte saa meget om Program, ikke havde udbedt sig dette for 14 Dage siden.

Jakob Jensen troede, at Udvalget af sig selv kunde have taget Initiativet til at udarbejde et Program.

Sagen gik tilbage til Udvalget under Henvisning til de faldne Udtalelser.

6. (J. Nr. 3—1909). Indstillinger om **Efterbevilling** af Overskridelser i Regnskabet for 1908—09 fra Politimesteren, Brandkommissionen, Sygehusudvalget, Brolægningsudvalget, Markudvalget, Forskønnelsesudvalget og Skovudvalget. — 2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

7. (J. Nr. 3—1909). Den foreliggende Indstilling fra Brolægningsudvalget om **Efterbevilling** af Overskridelser i Vej- og Kloakvæsenets Regnskab gik til 2. Behandling.

8. (J. Nr. 29—1909). Indenrigsministeriets Samtykke til en Ændring af Kommunens Lønregulativ, saaledes at Stillingen som **Kæmner** udgaar af 2. Klasse, og at der indføjes en ny 4. Klasse, i hvilken Kæmneren opføres med en Lønning af 3200 Kr. aarlig stigende hvert 3. Aar med 250 Kr. indtil 4200 Kr.

Til Efterretning.

